

Våga fråga-kort

Lathund för frågor om våld

Framtagen efter förlaga från Västerbottens läns landsting

Våld från närstående	<p>Våld från närstående kan gälla fysiskt och sexuellt men även psykiskt våld t.ex. kränkningar, hot eller tvång från en tidigare eller nuvarande partner, annan närstående eller familj.</p> <p>Alla oavsett kön, läggning, bakgrund och ålder kan bli utsatta för våld.</p>
Förslag till inledning	<ul style="list-style-type: none"> • Eftersom vi vet att det inte är ovanligt att kvinnor blir utsatta för våld har vi rutinmässigt börjat fråga alla kvinnor vi möter om det. • Det är inte ovanligt att bli utsatt för våld i nära relation, därför har vi rutinmässigt börjat fråga om det.
Egna förslag till inledning	
Förslag till frågor Förutsättningar för att fråga: <ul style="list-style-type: none"> • Enskilt • Ostört • Tolk vid behov	<ul style="list-style-type: none"> • Känner du dig trygg i dina nära relationer? • Kan du tala fritt om vad du tänker och känner? • Känner du dig kontrollerad eller isolerad av din partner eller annan närstående? • Brukar din partner eller annan närstående säga kränkande saker till dig? • Har din partner eller annan närstående någon gång hotat dig eller gjort dig illa fysiskt på något sätt? • Har du någon gång tvingats till eller utsatts för sexuella handlingar mot din vilja? • Är du i nuläget rädd för din partner eller annan/andra närstående? • Finns det någon tidigare partner eller annan närstående som fortfarande gör dig otrygg? • Har något av det här hänt under graviditeten eller sedan du/ni fått barn? • Är ditt/dina barn utsatta på något sätt?
Egna förslag till frågor	

<p>Om NEJ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hen vet att du bryr dig och är beredd att prata om svåra saker. • Hen kanske tar upp det senare eller pratar med någon annan. • Återkom gärna till frågan vid något senare tillfälle.
<p>Om JA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lyssna • Stötta • Respektera <p>Ta hjälp av material som finns på Insidans flik om våld i nära relation</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tro på individen. • Bekräfta att våld är orätt. Kritisera inte våldsutövaren. Lägg inte in egna värderingar. • Respektera individens rätt att bestämma. • Lyssna och stötta. • Om situationen är akut – gör en riskbedömning. • Om personen har barn, fråga alltid hur deras situation är. • Barn som bevittnat våld är i lagens mening också utsatta för våld och vi har en skyldighet att anmäla oro om barn som far illa till socialtjänsten. • Ta hjälp av andra. • Läs mer i <i>Anvisning för arbete med våld i nära relation</i> och <i>Flödesschema och rutin för omhändertagande av våldsutsatt i nära relation</i>. Dokumenten finns på Insidan och i VIS.
<p>VARFÖR ska vi fråga?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Våld i nära relation är inte ovanligt. • Tecknen är ofta diffusa eller kanske obefintliga. • Våld kan trappas upp eller påbörjas under graviditet. • Våld påverkar graviditet och foster negativt. • Unika tillfällen att prata om svåra saker och motivera förändringar. • Din insats idag kan vara ett bidrag till förändring i framtiden. Ett bra bemötande kan lägga grund för att personen vågar ta kontakt med andra för hjälp och stöd. • Våldsutsatthet påverkar hälsan på kort och lång sikt, både psykiskt och fysiskt.
<p>HUR kan våld påverka hälsan?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ångest, smärttillstånd – smärta i axlar, nacke etc. • Riskfylld livsstil med missbruk eller ökat sexuellt risktagande. • Depression. • Posttraumatiskt stressyndrom (en sannolik koppling mellan våldsutsatthet och hjärt-kärlsjukdom, cancersjukdom m.fl. eftersom PTSD medför störningar i kroppens stresshormoner). • Att leva med våld äventyrar barns psykologiska, fysiologiska och sociala utveckling.